

[Aksel Larsen.]

forhindres, i hvert fald begrænser dem mest muligt. Derfor har vi tilladt os at foreslå, at stk. 2 i § 1 affattes således:

„Ved lovens administration skal det tilstræbes gennem kontrol med priser og avancer mest muligt at hindre prisstigninger, som rammer forbrugerne, og at nedsætte priser og avancer, som er for høje.“

Så synes os en rigtig formålsbestemmelse i prisloven, og jeg anbefaler den til såvel ministerens som det høje tings bevågenhed.

Jeg kan ikke tænke mig, at producenter eller handlende vil erklære, at de er modstandere af, at priser, som er for høje, nedsættes, at avancer, som er for høje, begrænses, eller at prisstigninger, som kan hindres, bliver hindret. Forbrugerne vil naturligvis ikke gøre indsigelse imod, at lovens formålsbestemmelse affattes således, og man må følgelig kunne gå ud fra, at hele folket vil være enigt om, at sådan bør loven være. Jeg synes derfor, rigsdagen skulle vedtage den af os foreslåede formålsbestemmelse.

Vi foreslår derpå, at der i prisloven indføres en ny paragraf, og vi mener, at den bør sættes foran § 8, men det er ikke noget principspørgsmål for os; hvis man hellere vil sætte den efter § 8, har vi ikke noget imod det; hovedsagen er, at den kommer ind i loven. Den af os foreslåede nye paragraf lydes således:

„Uanset de i denne lovs øvrige paragraffer indeholdte bestemmelser er det forbudt og strafbart uden forudgående samtykke fra priskontrolrådet at forhøje en vares pris eller at beregne en højere pris end den, der var lovligt gældende den 1. juli 1950.“

Vi er af den mening, at skal en priskontrolforanstaltning være effektiv, må man ikke kunne forhøje priserne uden forud at have dokumenteret nødvendigheden og rimeligheden af prisforhøjelsen. Vi har tidligere stillet et forslag, det lød omtrent ligesådan, og dengang blev det imødegået med det argument, at det ville kræve en kolossal og meget dyr administration. Jeg tror ikke, dette ville blive tilfældet. Jeg tror ikke, priskontrollens administration behøver at blive så meget dyrere end nu, hvis man blot søger at få befolkningens medvirken til at forhindre uberettigede og ulovlige prisforhøjelser. Man skal på samme måde, som færdelspolitiet i hvert fald søger at gøre det, når det drejer sig om at få en fornuftig trafik på gader og veje, appellere til befolkningens medvirken. Man skal popularisere prisloven i befolkningen og bede folk om

endelig at komme og sige til, hvis de synes, der tages for høje priser — så bliver det meget lettere. Hvis man skal have fast ansatte og lønnede priskontrolører, der skal løbe rundt og kontrollere det hele, skal der en umådelig hærskare til, men jeg tror, forbrugerne er så interesseret i at undgå for høje priser og undgå unødige avancer, at hvis man appellerer til deres medvirken, vil de påtage sig en væsentlig del af priskontrollens arbejde.

I prislovens § 8, stk. 2, står der i første punktum:

„Såfremt konkurrencen er tilstrækkelig virksom til at sikre en fri prisdannelse, kan prisen ikke anses for urimelig.“ Jeg har aldrig kunnet begribe denne bestemmelse. Hvor kan man vide, om konkurrencen er tilstrækkelig virksom? Hvem skal skønne over det, og på hvilket grundlag? Jeg synes, det er dobbelt galt, når man siger, at rent automatisk kan prisen, såfremt konkurrencen kan anses for tilstrækkelig virksom, ikke anses for urimelig, og så kan priskontrollen ikke gribe ind. Jeg tror overhovedet ikke på, at en fri konkurrence kan virke i tilstrækkelig grad prisregulerende i det samfund, vi nu har. Der var engang, da det var tilfældet, da der virkelig var mening i at sige, at vi havde liberalisme, men den tid er forlængst forbi, den afsluttedes ved begyndelsen af den første verdenskrig i august 1914, og man må nu engang tage samfundet og samfundsforholdene, som de er, og ikke som man ønsker de skulle være. Derfor synes vi, at dette punktum i § 8, stk. 2, er skadeligt, og vi foreslår, at det udgår af loven.

I § 8, stk. 2, 3. punktum, står de fæmøse ord „eller genindkøb“, som i større eller mindre grad — det afhænger åbenbart af handelsministerens og priskontrollens fortolkninger — giver producenten eller den handlende ret til at lægge genanskaffelsesprisen til grund for sine prisberegninger. Det er en meget farlig bestemmelse. Jeg har også forstået, at den højtærede handelsministers forgænger i sin korte frøkenstand var meget betænkelig ved denne bestemmelse. Man har motiveret den med, at der kan ventes prisfald, og i tilfælde af prisfald bliver de handlende nødt til at følge med og sælge de varer, de har indkøbt til højere priser, til lavere priser. Jeg tror, dette kun i meget begrænset omfang vil være rigtigt, men bortset derfra er det ikke aktuelt nu, da vi har fået at vide, at størsteparten af de internationalt og af kronenedskæringen betingede prisstigninger endnu ikke er slået igennem i detailhandelen